

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **MUDr. M. D.**, narozená dne X
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2023, č. j. MPSV-2023/193261-911,
takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 13. 9. 2023, č. j. MPSV-2023/193261-911, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni se náhrada nákladů řízení nepřiznává.
- III. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2023, č. j. MPSV-2023/193261-911 (dále jen „**napadené rozhodnutí**“), jímž bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „**správní orgán prvního stupně**“) ze dne 23. 5. 2023, č. j. 19724/2023/AAE (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“). Prvostupňovým rozhodnutím rozhodl správní orgán prvního stupně tak, že žalobkyni snížil dávku doplatek na bydlení z 3 550 Kč na 1 713 Kč měsíčně ode dne 1. 3. 2023.

II. Podstatný obsah žaloby

2. Žalobkyně v podané žalobě namítala nepřekoumatelnost napadeného rozhodnutí z důvodu důkazní nouze. Není v něm podle ní uveden údaj, za jaké období byly stanoveny celkové odůvodněné náklady na bydlení a náklady za spotřebovanou energii. Tvrzení, že náklady na energie byly stanoveny podle aplikačního programu automatizovaného zpracování údajů nepovažovala za dostatečné. Výše odůvodněných nákladů na bydlení byla dle jejího názoru stanovena v rozporu se zákonem č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o pomoci v hmotné nouzi**“). Peněžní částky uvedené v napadeném rozhodnutí označila za nepravdivé a v rozporu s částkami uvedenými v jednotlivých dodaných potvrzeních a dokumentech. Vypočítané náklady na bydlení tak neodpovídají skutečně zaplaceným částkám i zákonně uznatelným hodnotám v rozhodném období.
3. Dále žalobkyně v souvislosti s tvrzením žalovaného o příspěvku na živobytí uvedla, že žádná částka ve výši 649 Kč jí nebyla v březnu 2023 na bankovní účet připsána. Dne 31. 3. 2023 jí byla připsána částka 1 295 Kč s poznámkou „PnŽ 1/2023“. Nesouhlasila se zahrnutím částky 649 Kč v měsíci březnu 2023, jestliže už od tohoto stejného měsíce byla snížena dávka doplatek na bydlení. Dále žalobkyně namítla, že stanovení částek za energie podle interního aplikačního programu automatizovaného zpracování údajů ve výši, která je v místě obvyklá, je v rozporu s ustanovením § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Jí placené platby jsou pouhé zálohy nevyjadřující reálnou spotřebu energií v daném měsíci. Pokud by tyto zálohy nebyly z její strany zaplacený, hrozily by jí od dodavatelů sankce. Zaplacené peněžní částky (zálohy) na spotřebu plynu by podle ní měly být započítány v plné výši (6 920 Kč). Stejně tak by měly být v plné výši započítány peněžní částky (zálohy) na spotřebu vody (760 Kč). Žalobkyně shrnula, že výše odůvodněných nákladů na bydlení byla v únoru 2023 22 920 Kč.
4. Následně žalobkyně namítla, že v žádosti o doplatek na bydlení vyplnila políčka „zdravotní stav“ hodnotou „ANO“. Nastaly podle ní pádné zdravotní důvody hodné zvláštního zřetele pro navýšení částky nákladů o 10 %. Závěrem žaloby ještě podotkla, že dávka by jí měla být od měsíce března přiznána v měsíční výši 6 135 Kč.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě předně uvedl, že důvodem pro změnu výše dávky od března 2023 byla změna rozhodných skutečností, konkrétně zvýšení příspěvku na bydlení a snížení starobního důchodu od února 2023. Z rozhodnutí je přitom seznatelné, jaké částky braly správní orgány v úvahu a za jaké období. Dále podotkl, že rozhodným obdobím v průběhu poskytování dávky, za nějž se zjišťuje příjem, je období kalendářního měsíce předcházejícího aktuálnímu kalendářnímu měsíci. V případě příspěvku na bydlení se pak do výše dávky promítne výše příspěvku vyplaceného v měsíci bezprostředně předcházejícím aktuálnímu kalendářnímu měsíci.
6. K odůvodněným nákladům na bydlení žalovaný konstatoval, že byly zohledněny náklady ve skutečné výši. Výjimkou byly náklady na plyn a na vodné a stočné, které byly zohledněny ve výši v místě obvyklé. Částka maximálního limitu odůvodněných nákladů na energie je přitom pevně zadána v aplikačním programu ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem a dodavateli energií. Poznamenal, že výše nákladů na bydlení byla zohledněna ve stejné výši jako v předchozím období a nebyla důvodem změny výše dávky.

7. Ohledně navýšení nákladů na spotřebu energií o 10 % žalovaný uvedl, že ke zvýšení nedochází automaticky a není na něj právní nárok. Správní orgán možnost zvýšení zvaží k žádosti účastníka s ohledem na konkrétní okolnosti. Žalobkyně však o zvýšení nežádala a ani v odvolání nenamítala, že jí spotřeba plynu nebyla tímto způsobem navýšena. Proto se danou otázkou v odvolacím řízení nezabýval. Rovněž žalovaný zmínil, že stát nehradí veškeré náklady, ale dávky na úhradu nákladů spojených s bydlením poskytuje pouze v případě, že určité náklady přesáhnou stanovenou hranici. Kompenzaci nákladů na bydlení přitom zajišťuje především dávka příspěvek na bydlení. Závěrem podané žaloby tedy navrhl, aby zdejší soud žalobu zamítl.

IV. Replika žalobkyně

8. Na vyjádření žalovaného reagovala žalobkyně podáním ze dne 14. 9. 2024. Za nepravdivé označila tvrzení, že nežádala o zvýšení nákladů o 10 % s tím, že nastaly pádné důvody pro takové zvýšení. Zopakovala, že stanovení částek za energie podle aplikačního programu automatizovaného zpracování údajů je v rozporu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi. Určení nákladů na energie podle ceny, která je v místě obvyklá, je podle ní nesmyslné. Výše záloh totiž nemá s reálnou spotřebou v daném měsíci nic společného. Ke stanovení reálné spotřeby slouží roční zúčtování. Setrvala na názoru, že správní orgány by měly zohlednit její měsíční náklady na energie ve skutečné výši zaplacených záloh, nikoliv podle reálné spotřeby a ceníku jiných společností.
9. Dále žalobkyně odkázala na rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/109299-911, v němž podle ní bylo uvedeno, že spadá do výjimek ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Nerozumí, proč jí žalovaný ve vyjádření a napadeném rozhodnutí nepovažuje za osobu v hmotné nouzi. Závěrem uvedla, že je nadále přesvědčena, že jí měla být dávka doplatek na bydlení přiznána od března 2023 v měsíční výši nejméně 6 135 Kč.

V. Obsah správního spisu

10. Ze správního spisu zjistil soud následující skutečnosti podstatné z hlediska předmětu řízení.
11. Správnímu orgánu prvního stupně byla dne 25. 1. 2023 doručena žádost žalobkyně o doplatek na bydlení. V této žádosti žalobkyně mimo jiné v části týkající se zdravotního stavu uvedla ANO, tedy že je osobou těžce zdravotně postiženou nebo dlouhodobě nemocnou. Kromě jiných dokumentů byly doloženy i podklady týkající se záloh za zemní plyn a elektřinu a také výpočtový list obsahující informace o měsíčním poplatku na vodné a stočné. Taktéž bylo ve správním spisu založeno potvrzení o zdravotním stavu vydávané ošetřujícím lékařem, v němž praktická lékařka potvrdila, že žalobkyně je dlouhodobě nemocná ve smyslu ustanovení § 34 písm. c) zákona o hmotné nouzi.
12. Ve správním spisu se dále nacházelo rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 31. 3. 2023, č. j. 12205/2023/AAE (dále jen „**první rozhodnutí**“), jímž byl žalobkyni přiznán doplatek na bydlení ve výši 3 607 Kč měsíčně od ledna 2023. V tomto rozhodnutí správní orgán prvního stupně mimo jiné uvedl, že předložené náklady na bydlení v rozhodném období sestávají také ze zálohy na vodné a stočné ve výši 760 Kč a zálohy na plyn ve výši 6 920 Kč. Náklady na plyn byly v souvislosti s ustanovením § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi zohledněny ve výši obvyklé, tj. ve výši 4 286,21 Kč. Stejně tak byly ve výši obvyklé zohledněny náklady na vodné a stočné, tj. ve výši

- 630,76 Kč. K vodnému a stočnému je doplněno, že cena za vodné a stočné činí 108,13 Kč za m³. Ostatní náklady byly zohledněny v plné výši a odůvodněné náklady na bydlení činily 18 856,79 Kč. Proti prvnímu rozhodnutí podala žalobkyně odvolání.
13. Předložený správní spis dále obsahoval rozhodnutí správního orgánu prvního stupně ze dne 19. 5. 2023, č. j. 19346/2023/AAE (dále jen „**druhé rozhodnutí**“), jímž došlo ke snížení dávky doplatek na bydlení z 3 607 Kč na 3 550 Kč měsíčně od 1. 2. 2023. Založen byl i originál prvostupňového rozhodnutí, v jehož odůvodnění správní orgán prvního stupně mimo jiné uvedl (obdobně jako v rámci prvního rozhodnutí), že předložené náklady na bydlení v rozhodném období sestávají také ze zálohy na vodné a stočné ve výši 760 Kč a zálohy na plyn ve výši 6 920 Kč. Náklady na plyn byly v souvislosti s ustanovením § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi zohledněny ve výši obvyklé, tj. ve výši 4 286,21 Kč. Stejně tak byly ve výši obvyklé zohledněny náklady na vodné a stočné, tj. ve výši 630,76 Kč. K vodnému a stočnému je doplněno, že cena za vodné a stočné činí 108,13 Kč za m³.
14. Proti druhému rozhodnutí i prvostupňovému rozhodnutí podala žalobkyně taktéž odvolání. V něm uvedla, že s oběma rozhodnutími nesouhlasí. Vyjádřila pochybnosti o správnosti všech uvedených peněžních částek v obou rozhodnutích. Tyto částky totiž neodpovídají údajům, které doložila. Rozporovala také výši nákladů za vodné a stočné a plyn. Z obou rozhodnutí podle ní nebylo ani jasné, jakým výpočtem byly stanoveny odůvodněné náklady na bydlení, jestliže správní orgán prvního stupně stanovil obvyklé nájemné ve výši 268 Kč za m². O podaném odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. V něm mimo jiné vysvětlil výpočet odůvodněných nákladů na bydlení. Uvedl, že záloha na plyn ve výši 6 920 Kč byla aplikačním programem automatizovaného zpracování údajů započtena v souladu s ustanovením § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi ve výši 4 286,21 Kč. Stejně tak zálohy na dodávku vody byla tímto programem započtena do maximální výše 630,76 Kč v souvislosti s ustanovením § 34 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

VI. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu dotčeném žalobou, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán podle ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**s. ř. s.**“). Vycházel přitom ze skutkového a právní stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Rozhodoval bez nařízení jednání, neboť žalobkyně i žalovaný výslovně s takovým postupem souhlasili. Zdejší soud zároveň za této situace a s ohledem na obsah správního spisu nepovažoval nařízení jednání za nezbytné. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel zejména z následujících ustanovení právních předpisů.
16. Podle ustanovení § 10 odst. 6 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi je rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v průběhu poskytování opakující se dávky, kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci, s výjimkou zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc.

17. Podle ustanovení § 34 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi se do odůvodněných nákladů na bydlení započítávají pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu, maximálně však do výše, která je v místě obvyklá; úhradou služeb bezprostředně spojených s užíváním bytu se rozumí úhrada za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizacemi, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.
18. Podle ustanovení § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi se do odůvodněných nákladů na bydlení započítávají úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií; úhradou prokazatelné nezbytné spotřeby energií se rozumí úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá; výše úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií se stanoví jako průměrná cena za dodávku energií pro bytovou jednotku určité velikosti podle sdělení příslušných dodavatelů těchto energií, nejvýše však ve výši skutečných úhrad; v odůvodněných případech lze navýšit takto zjištěné částky až o 10 %; za odůvodněný případ se považuje zejména dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav.
19. Předně zdejší soud k námitkám žalobkyně týkajícím se částek použitých pro výpočet odůvodněných nákladů na bydlení podotýká, že z napadeného rozhodnutí i prvostupňového rozhodnutí je zřejmé, z jakých částek zaplacených žalobkyní za energie a služby spojené s užíváním bytu správní orgány vycházely. Ta v projednávané věci rozporovala především započítané částky za plyn a vodné a stočné, které podle ní měly být započítány plně v uhrazené výši (6 920 Kč za plyn a 760 Kč za vodné a stočné). V tomto ohledu je na místě poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2018, č. j. 7 Ads 268/2017-28. V něm Nejvyšší správní soud uvedl: „Pouze v obecné rovině zdejší soud dodává, že dávky státní sociální podpory je třeba vidět jako beneficium státu, který si může (při respektování ústavně právních limitů) stanovit podmínky, za kterých je bude vyplácet. K tomu srov. vedle rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 2. 2017, č. j. 1 Ads 269/2016 - 30, ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 187/2015 - 26, i nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 9. 1998, sp. zn. Pl. ÚS 40/97, ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 1/08, ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 54/10, ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/09 a další. Např. v nálezu ze dne 23. 4. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 2/08, Ústavní soud k sociálním právům uvedl, že „nemají bezpodmínečnou povahu a je možné se jich domáhat pouze v mezích zákonů [čl. 41 odst. 1 Listiny základních práv a svobod]. Toto ustanovení dává pravomoc zákonodárci stanovit konkrétní podmínky realizace sociálních práv.“ Obdobně srov. i nálezy Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 31/09.“ Lze proto konstatovat, že i stanovení podmínek pro započítání částek za spotřebu energií a služeb spojených s užíváním bytu do odůvodněných nákladů na bydlení zůstává na vůli zákonodárce. Ten výslovně stanovil, že úhradu za služby spojené s užíváním bytu, jakož i úhradu prokazatelné nezbytné spotřeby energií je možné započítat do výše, která je v místě obvyklá [viz cit. ustanovení § 34 písm. b) a c) zákona o pomoci v hmotné nouzi]. Není tak pravdou, že by v tomto ohledu měly správní orgány bez dalšího vycházet při stanovení odůvodněných nákladů na bydlení z částek skutečně uhrazených žadatelem.
20. Dále je však třeba v této souvislosti poznamenat, že zdejší soud se již v rozsudku ze dne 25. 1. 2024, č. j. 13 Ad 18/2023-50, zabýval žalobou žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného, jímž bylo potvrzeno první rozhodnutí, a v rozsudku ze dne 21. 8. 2024, č.

- j. 16 Ad 22/2023-39, žalobou žalobkyně proti rozhodnutí žalovaného, jímž bylo potvrzeno druhé rozhodnutí. Prvostupňovým rozhodnutím byla přitom opětovně snížena dávka, která byla přiznána prvním rozhodnutím a snížena druhým rozhodnutím. Šlo tedy o věci, které měly k nyní projednávané věci přímý vztah, neboť šlo o žaloby proti rozhodnutím předcházejícím napadenému rozhodnutí. V obou těchto rozsudcích se přitom zdejší soud zabýval právě obdobnými námitkami žalobkyně týkajícími se jednotlivých částek použitých pro výpočet odůvodněných nákladů na bydlení. Odkázat lze především na závěry uvedené v rozsudku č. j. 13 Ad 18/2023-50, na které zdejší soud zcela navázal i v rozsudku č. j. 16 Ad 22/2023-39. Zdejší soud uvedl:
21. *V případě zálohy za elektřinu je podle zdejšího soudu zcela zřejmé, že žalovaný vycházel z potvrzení společnosti Pražská energetika, a. s., které doložila žalobkyně k žádosti a dle kterého je měsíční záloha žalobkyně za elektrickou energii 1 090 Kč ode dne 15. 7. 2022 do dne 15. 4. 2023. Sazbu elektřiny ověřil správní orgán u dodavatele a potvrdil, že se jedná o sazbu D25d a jistič 3 x 25 A. Ustanovení § 10 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi stanovuje, že rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v případě podání žádosti o opakující se dávku, je aktuální kalendářní měsíc. V rozhodném období tedy byl náklad žalobkyně na elektrickou energii zohledněn v plné výši zálohy, tedy 1 090 Kč. Tento postup shledal Městský soud v Praze jako správný.*
 22. *Měsíční záloha za plyn byla započtena ve výši 4 286,21 Kč, která je dle aplikačního programu zpracování údajů výši nákladů v místě obvyklých. Zde soud poukazuje na to, že v informaci o výpočtu, která je založena ve správním spise, je pro výpočet uvedena částka 6 920 Kč, která ovšem neodpovídá částce zálohy, kterou platila žalobkyně ve výši 8 140 Kč a se kterou správní orgány pracují v napadeném rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že maximální náklady na plyn v místě obvyklé činí 4 286,21 Kč, tak toto konkrétní pochybení správního orgánu by nemělo mít vliv na správnost výpočtu jako celku.*
 23. *Záloha na vodné a stočné v případě žalobkyně činí 760 Kč, náklady na vodné a stočné v místě obvyklé však dle výpočtu správních orgánů činí 630,76 Kč. Uvedená částka je součinem počtu společně posuzovaných osob, průměrné roční spotřeby dělené 12 a ceny za vodné a stočné, tj. 2 x (35/12) x 108,13 Kč. Tento způsob výpočtu považuje zdejší soud za správný, neboť žalobkyně žije společně se svým synem. Pro stanovení limitu spotřeby vodného a stočného na osobu a rok bylo možné vycházet z přílohy 12 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 48/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, neboť zde jsou podrobně a objektivně stanoveny směrná čísla roční spotřeby vody pro jednotlivé druhy nemovitostí. V případě bytů s tekoucí teplou vodou směrná čísla stanovují spotřebu ve výši 35 m³ za rok na jednu osobu. Soud však s ohledem na absenci podkladu o ceně vodného a stočného pro dané území nemůže uzavřít, že by částka, ke které dospěly správní orgány, byla správná.*
 24. *K otázce používání aplikačního programu při rozhodování správních orgánů je třeba odkázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2012, č. j. 3 Ads 33/2012 - 30, a ze dne 7. 5. 2014, č. j. 3 Ads 22/2013 - 30. Podle prvně zmíněného rozsudku „[t]o, že je správní orgán povinen při svém rozhodování používat aplikační program automatického zpracování údajů, pak v žádném případě nepředstavuje odpověď na otázku, jakým způsobem tento program k určení výše prokazatelné nezbytné spotřeby energií dospěl.“ V odůvodnění rozsudku č. j. 3 Ads 22/2013 - 30 soud mj. uvedl: „Nejvyššímu správnímu soudu je známo, že v nepojistných systémech (hmotná nouze, státní sociální podpora, dávky tělesně postiženým občanům, příspěvek na péči, dávky v nezaměstnanosti) je posouzení existence nároku a výše dávky závislé*

na výstupech automatizovaného systému, který zajišťuje ministerstvo. Při složité konstrukci výpočtu výše konkrétní dávky je tímto způsobem posílena správnost výpočtu, uchování dat, systém významně urychluje rozhodování o nárocích klientů v podmínkách správního řízení a snižuje se chybovost.“

25. *Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně vyjádřil názor, že není namístě a ani není reálné požadovat po správních orgánech při výpočtu výše doplatku na bydlení, aby v odůvodnění rozhodnutí popsaly všechny matematické postupy, které zpracoval aplikační program použitý k tomuto výpočtu. Nejvyšší správní soud zároveň ve svém rozsudku č. j. 7 Ads 39/2018 – 38 ze dne 8. 3. 2019 konstatoval, že: „Nelze však vycházet z představy, že s ohledem na složitost aplikačního programu je žadatel o dávku v hmotné nouzi povinen beze zbytku a bez jakýchkoliv pochybností akceptovat výslednou částku vygenerovanou aplikačním programem za situace, kdy nemá k dispozici informace o tom, s jakým srovnávacím vzorkem dat byl požadavek o dávku zpracován. Za tento srovnávací vzorek dat je nutno považovat v dané věci údaje, kolik činí průměrná spotřeba elektřiny v sazbě D02d za určité období, z jaké průměrné ceny elektřiny a plynu za určité období se vycházelo, a (v obecné poloze) jakým způsobem byly tyto ceny spočteny. Žadatel o dávku musí mít možnost si na základě odůvodnění rozhodnutí učinit představu o průměrné ceně a průměrné spotřebě energií v určitém čase a místě. Současně by měl být ze strany správního orgánu informován o tom, za jaké období je průměrná cena a průměrná spotřeba počítána a v rámci jak velkého regionu.“ V případě posuzovaném zdejším soudem však tyto údaje zcela absentují, správní spis obsahuje pouze výpis z aplikačního programu, a není zřejmé z jaké průměrné ceny elektřiny, plynu a vodného a stočného se za určité období vycházelo. Z rozhodnutí neplyne, ani na jaké období je průměrná cena a průměrná spotřeba počítána a v rámci jak velkého regionu. V uvedeném spatřuje zdejší soud pochybení správních orgánů při výpočtu dávky doplatek na bydlení. Ve výpisu z aplikačního programu rovněž není uvedeno, pro jaké území byl výpočet proveden, tudíž není možné ověřit, že přepočet byl proveden pro oblast bydliště žalobkyně. Bude tedy na správních orgánech, aby v novém rozhodnutí doplnily výše uvedené skutečnosti, které požaduje judikatura Nejvyššího správního soudu tak, aby bylo rozhodnutí přezkoumatelné. Nad rámec výše uvedeného soud uvádí, že je mu z jeho úřední činnosti známo, že hodnota vodného a stočného se na přelomu let 2022 a 2023 zvyšovala z částky 108,13 Kč na částku 128,18 Kč, vzhledem k tomu, že žalobkyni byla dávka přiznána od ledna 2023, tak by vzorec odůvodněných nákladů měl dle názoru zdejšího soudu počítat s částkou 128,18 Kč a nikoliv 108,13 Kč, i tato skutečnost tedy vzbuzuje obavy ohledně správnosti výpočtu. Vzhledem k absentujícím podkladům soud nemůže přezkoumat, zda při výpočtu odůvodněných nákladů na bydlení nedošlo k více takovýmto pochybením.*
26. *Tyto závěry zdejšího soudu jsou plně aplikovatelné i na projednávanou věc. Ani z napadeného (resp. prvostupňového rozhodnutí) totiž není Nejvyšším správním soudem zmiňovaný srovnávací vzorek dat patrný. Nepodává se z něj, kolik činí průměrná spotřeba za určité období, z jaké průměrné ceny plynu a vodného a stočného se za určité období vycházelo, ani jakým způsobem byly tyto ceny spočítány. Stejně tak není ani zřejmé, za jaké období je průměrná cena a spotřeba počítána a v rámci jak velkého regionu. Patrná tedy nejsou vstupní data výpočtu aplikace ohledně průměrných cen plynu a vodného a stočného za určité období. Nadto ve správním spisu předloženém v projednávané věci nebyl založen ani zdejším soudem v rozsudku č. j. 13 Ad 18/2023-50 zmíněný výpis z aplikačního programu. Žalobkyně již v podaném odvolání výpočet nákladů na vodné a stočné a plyn rozporovala s tím, že není zřejmé, na základě čeho byly tyto náklady stanoveny. Přitom platí, že pokud účastník řízení aktivně sporuje*

provedený automatizovaný výpočet, je na správním orgánu, aby uvedl minimálně shora uvedené vstupní údaje pro učinění představy o průměrné ceně a průměrné spotřebě energií v určitém čase a místě. Prosté konstatování výsledné částky generované aplikačním programem není dostačující. I v projednávané věci tedy správní orgány v tomto ohledu pochybily (srov. také bod 23 zmíněného rozsudku č. j. 16 Ad 22/2023-39).

27. I v souvislosti s námitkou týkající se navýšení úhrady prokazatelné nezbytné spotřeby energií až o 10 % lze odkázat na již citovaný rozsudek zdejšího soudu č. j. 13 Ad 18/2023-50. Obdobnou námitkou se totiž taktéž zabýval a uvedl: *„Jak správně poukázala žalobkyně již v žalobě, tak při podání žádosti označila, že „je osobou těžce zdravotně postiženou nebo dlouhodobě nemocnou“ a součástí spisu bylo potvrzení o zdravotním stavu vydávané ošetřujícím lékařem, ve kterém bylo potvrzeno MUDr. P. L., že žalobkyně je osobou dlouhodobě nemocnou ve smyslu ust. § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dle názoru zdejšího soudu žalobkyně svým postupem jasně vyjádřila, že se považuje za osobu, která má nárok na 10% navýšení částek za maximální prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií. Vzhledem k tomu, že zákon nespecifikuje konkrétní postup žádosti o 10% navýšení a z žádosti žalobkyně je zřejmý její projev vůle vystupovat v řízení jako osoba dlouhodobě nemocná (která má na zvýšení potenciálně nárok) a rovněž správní orgány měly k dispozici potvrzení lékařky o tom, že žalobkyně je osobou dlouhodobě nemocnou ve smyslu ust. § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, tak správní orgány měly posoudit, zda na toto navýšení má žalobkyně nárok.“* Také tyto závěry lze na projednávanou věc zcela přenést. Žalobkyně skutečně svým postupem jasně vyjádřila, že se považuje za osobu, která má nárok na 10% navýšení částek ve smyslu ustanovení § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi *in fine*. V podané žádosti se totiž označila za osobu těžce zdravotně postiženou nebo dlouhodobě nemocnou a ve správním spisu bylo založeno též zdejším soudem zmíněné potvrzení lékaře. Správní orgány tedy měly její nárok na navýšení náležitě posoudit a své závěry řádně odůvodnit. Tomu však nedostály, když se tímto posouzení v napadeném rozhodnutí ani v prvostupňovém rozhodnutí vůbec nezabývaly. Měly tak přitom učinit přesto, že žalobkyně námitku výslovně nevznesla v podaném odvolání, když z jejího postupu bylo zřejmé, že se za osobu s nárokem na zvýšení považuje.
28. Pokud pak jde o námitku týkající se výše příspěvku na živobytí, musí zdejší soud konstatovat, že ohledně vyplacení tohoto příspěvku v měsíci březnu 2023 se v předloženém správním spisu nenachází žádný podklad. Ani z napadeného rozhodnutí či prvostupňového rozhodnutí přitom není zřejmé, na základě jakých podkladů správní orgány své závěry v tomto ohledu učinily. Žalovaný vůbec neuvádí, z čeho vycházel, když konstatoval, že *„v měsíci březnu 2023 byl společně posuzovaným osobám vyplacen příspěvek na živobytí ve výši 649 Kč...“* Stejně tak ani správní orgán prvního stupně k příspěvku na živobytí neuvedl nic bližšího. I v tomto ohledu tedy není odůvodnění správních orgánů dostatečné a jejich závěry nemají oporu ve správním spisu.
29. Pouze pro úplnost pak zdejší soud k tvrzení žalobkyně, že žalovaný ji nepovažuje za osobu v hmotné nouzi, ačkoliv by za ni měla být považována automaticky, které uvedla ve vyjádření doručeném dne 16. 9. 2024, již pouze poznamenává, že tento žalobní bod byl uplatněn opožděně. Lhůta pro podání žaloby (a tedy i uplatnění žalobních bodů) totiž uplynula již 21. 11. 2023. Zdejší soud se tak již novými námitkami uplatněnými v uvedeném vyjádření s ohledem na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. nijak blíže nezabýval.

Nepovažoval proto ani za nutné provádět k důkazu žalobkyní doložené rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/109299-911. Provádění dalších listin doložených žalobkyní shledal nadbytečným s ohledem na povahu výše vytýkaných vad napadeného rozhodnutí.

VII. Závěr a náklady řízení

30. Z výše uvedených důvodů tak zdejší soud podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spise a vyžaduje zásadní doplnění. Věc zároveň vrátil dle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. žalovanému k dalšímu řízení. Nemohl však učinit další žalobkyní požadované výroky, když zákon mu jejich učinění nedovoluje.
31. V dalším řízení bude žalovaný vázán právními názory zdejšího soudu vyjádřenými v tomto rozsudku (viz ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.). Zejména bude třeba náležitě podložit a vysvětlit závěry stran částek použitých při výpočtu odůvodněných nákladů na bydlení a také podložit závěr o příspěvku na živobytí. Dále řádně posoudí nárok žalobkyně na navýšení úhrady prokazatelné nezbytné spotřeby energií až o 10 %. Nad rámec uvedeného bude vhodné vyjádřit se také k tomu, zda je třeba zahrnout do odůvodněných nákladů na bydlení i televizní a rozhlasový poplatek.
32. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků rozhodl zdejší soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně sice byla v řízení úspěšná, avšak žádné náklady jí nevznikly a ani žádné neuplatňovala. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží, jelikož ve věci úspěch neměl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 25. března 2025

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce